

Dues mesures i una sola veritat

Joaquín Ruiz-Giménez Unicef.
Presidente del Comité Español.

■ Dos medidas y una sola verdad

Joaquín Ruiz-Giménez distingue dos criterios de evaluación de lo ocurrido en estos 50 años desde la Declaración Universal de los Derechos Humanos. El primer criterio se basa en los derechos de libertad y el segundo, en los derechos de igualdad y solidaridad. Pero solamente la conjunción de ambas medidas hará posible la instauración de la paz y de la justicia.

■ Two measures and a single truth

Joaquín Ruiz-Giménez picks out two criteria to evaluate everything that has happened over the last 50 years since the Universal Declaration of Human Rights. The first criteria is based on the right to freedom and the second on the right to equality and solidarity. However, only a combination of the two measures together will make it possible to establish peace and justice.

■ Deux mesures, une seule vérité

Joaquín Ruiz-Giménez distingue deux critères pour évaluer la période de 50 ans écoulée depuis la Déclaration universelle des droits de l'homme. Le premier critère est fondé sur les droits en matière de liberté et le second sur les droits en matière d'égalité et de solidarité. Mais seule la conjonction des deux permettra l'instauration de la paix et de la justice.

«¿Dijiste media verdad?

Dirán que me mientes dos veces
si dices la otra mitad.»

(Antonio Machado, a Proverbios y Cantares XLIX)

A punt de complir-se el 50 Aniversari de la Declaració universal dels drets de l'home (1948-1958), es multipliquen els actes commemoratius d'aquest esdeveniment històric, cosa que és lògica i justa.

Les universitats, les acadèmies, les institucions i associacions més diverses que es preocupen de la prevenció i la defensa d'aquests drets fonamentals, rivalitzen a l'hora de convocar seminaris, taules rodones i qualsevol altre tipus de reunions que contribueixin a enaltir allò que l'Organització de les Nacions Unides va proclamar el 18 de desembre de 1948, tres anys després de constituir-se, com a màxim reflex de l'esperit que va inspirar la Carta de San Francisco i com a missatge esperançador per a tota la Humanitat. I aquesta convocatòria ens arriba amablement a tots els qui estem immersos, d'una manera o d'una altra, en aquest afany tan magne, encara que correm el risc de caure en una repetició monòtona de conceptes i de valoracions. Això es pot argüir amb les belles paraules del P. Henri de Lacordaire o.p., de mitjan segle passat: «L'amor té una sola paraula i dient-la sempre no la repeteix mai».

I l'amor, un amor apassionat, mou a aquells qui tenen «cor de carn i no cor de pedra» (segons el text bíblic) a lluitar pel respecte a la dignitat humana i a les exigències que se'n deriven.

I posats en aquest tràngol, i atès el requeriment honorós que m'heu fet, torno a reflexionar sobre un tema tan essencial, amb una certa exigència autocrítica.

Penso que, davant el panorama del que s'ha dit i el que s'ha escrit sobre la Declaració crucial de 1948, i sobre el seu desenvolupament normatiu durant aquest mig segle de vigència –pactes internacionals sobre els drets fonamentals, de 1966, i les

declaracions i els convenis més específics, fins a la molt rellevant Convenció dels Drets del Nen, de 1989– cal distingir **dues vares de mesurar** o criteris d'avaluació del que realment ha succeït, encara que sigui amb el risc d'una simplificació metodològica que inciti el diàleg ulterior.

1 Per als uns –juristes, polítics, economistes, publicistes–, de signe liberal i individualista, la **Declaració** ha significat una victòria, gairebé total, contra qualsevol tipus d'Estat autocràtic, contra qualsevol trava a la llibertat personal, des de la llibertat de consciència i d'expressió, fins al conjunt de les altres llibertats en la regulació de la vida col·lectiva, és a dir, als denominats drets civils i polítics.

Aquesta «mesura» té, sens dubte, fonament tan sols recordant que, fins al final de la II Guerra Mundial, havien **prevalgut** a tots els continents –fins i tot a Europa– els règims polítics **totalitaris** (strictu sensu) i els autoritaris o «no democràtics», menys fonamentalistes però fortament coactius pel que fa a totes les llibertats, com també les pràctiques **discriminatòries** d'amplis sectors socials, de vegades amb crueltats esfereïdores, com les que van patir els jueus en uns països o grups ètnics diversos, en uns altres.

No es pot negar que el dinamisme liberalitzador i democratitzant de la **Declaració** ha contribuït moltíssim al fet que en el **mapa polític** del món s'hagin reduït ostensiblement aquests fenòmens inhumans, tot i que encara quedin **illots d'ignominia** a Àfrica, Àsia, Llatinoamèrica i fins i tot a les fronteres d'Europa. Així doncs, és noble i necessari que continuïn clamant contra tot això els amants de la llibertat, perquè mentre aquests «residus» quedin impunes, la **Declaració** no haurà assolit la seva universalitat efectiva.

2 Però hi ha una altra **vara de mesurar**, que és la que fan servir legítimament uns altres lluitadors –juristes, polítics, sociòlegs, publicistes...–, per als quals la **Declaració** no és solament la Carta Magna dels drets de llibertat, sinó també dels drets **d'igualtat** i **solidaritat humana**, com revela el contingut dels articles 23 (dret al treball), 24 (dret al descans i al gaudi del temps lliure), 25 (dret a un nivell de vida adequat

que assegurï la salut i el benestar, i la protecció especial a la maternitat i la infància), 26 (dret a l'educació) i 27 (dret a la vida cultural i a participar en el procés científic); i encara més, el que per l'impuls de la **Declaració** va portar a promulgar el Manifest Internacional de drets econòmics, socials i culturals, de 1996, i diversos convenis específics que, amb aquest mateix esperit, s'han anat forjant i difonent.

És ben palès que aquesta «mesura» posa de relleu no el **fracàs definitiu de la Declaració de 1948**, sinó l'estretor de paràmetres interpretatius dels seus preceptes, a força de voler condemnar les experiències col·lectivistes del «model soviètic» –aspecte justificat– però caient a les xarxes del neocapitalisme a ultrança, amb el dogma del mercat lliure i l'imperatiu de reajustaments econòmics dels Estats, la qual cosa condueix a més **exclusions socials** i a la tràgica **persistència de la pobresa crítica**, amb totes les seves seqüeles, a massa nacions del món.

Certament que aquesta dura realitat no ha d'impulsar a «restaurar» estructures **socioeconòmiques** col·lectivistes, antagòniques a l'esperit i a la lletra de la **Declaració Universal**, sinó a desarrelar les injustícies socials dels sistemes econòmics i polítics del **paleocapitalisme** o «capitalisme salvatge» (segons la dura expressió de Joan Pau II) encara vigent malgrat els retocs de la seva façana i cada vegada més greu pel **fenomen** creixent de la **globalització**.

La **veritat**, relativa com tota veritat terrenal, no rau en cap d'aquestes dues «mesures» de la **Declaració**, sinó en totes dues conjugadament, reafirmant a l'unison, com van propugnar els inspiradors de la **Declaració** i s'ha reafirmat sense descans en aquesta segona meitat del segle (des de les Trobades Internacionals a Teheran, El Caire, Copenhaguen, Beijing (1996 i següents), la **inescindibilitat** dels drets de llibertat i els drets d'igualtat i solidaritat. Només quan això s'aconsegueixi, la **Declaració de 1948** serà **veritablement universal**, i podrà ser l'arma fonamental per instaurar una pau genuïna i estable en la **justícia**. **J.R-G.**